

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2222/2562

บริษัท อ.โจทก์ บริษัท ฟ.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 173

ย่อ / หลักกฎหมาย

คดีสองสำนวนก่อนกับคดีนี้เป็นเรื่องฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่จำเลยเลิกสัญญา ตัวแทนจำหน่ายฉบับเดียวกันในคราวเดียวกัน จึงมีสภาพแห่งข้อหาและข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาเช่นเดียวกัน แม้คดีนี้จะมีคำขอที่แตกต่างกันไปโดยอ้างข้อตกลงในสัญญา ตัวแทนจำหน่ายว่าภายหลังเลิกสัญญากันแล้ว จำเลยมีหน้าที่รับคืนสินค้าแต่จำเลยไม่รับคืน ทำให้โจทก์เสียหาย ก็เป็นคำขอที่สามารถขอได้ในสองคดีก่อนอยู่แล้ว เพราะการเรียกค่าเสียหายเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุที่จำเลยเลิกสัญญาฉบับเดียวกัน และจำเลยมีหนังสือแจ้งการไม่ต่อสัญญา ตัวแทนจำหน่ายไปยังโจทก์ พร้อมกับแจ้งสิทธิหน้าที่ตามสัญญาตัวแทนจำหน่ายให้โจทก์ส่งมอบสินค้าในคลังสินค้าคืนแก่จำเลยตามราคาที่สั่งซื้อไปถึงสองครั้งแต่โจทก์เพิกเฉยและกลับไปฟ้องจำเลยต่อศาลชั้นต้นเป็นสองคดีก่อน แสดงได้ชัดเจนว่ามีข้อโต้แย้งเรื่องคืนสินค้ากันก่อนฟ้องสองคดีก่อน และค่าเสียหายที่โจทก์ฟ้องเรียกในคดีนี้สามารถเรียกได้ในสองคดีก่อนอยู่แล้ว หรือหากมีความเสียหายเพิ่งปรากฏภายหลังฟ้องสองคดีก่อน โจทก์ก็สามารถขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องเรียกค่าเสียหายในสองคดีก่อนได้ การที่โจทก์มาฟ้องจำเลยในเรื่องเดียวกันใหม่เป็นคดีนี้ ขณะที่คดีดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์จึงเป็นฟ้องซ้อน ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา 173 วรรคสอง (1)

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยรับคืนสินค้า ผลิตภัณฑ์ฟิลิปส์ จำนวน 1,338 รายการ ณ คลังสินค้าของโจทก์เขตภาคใต้ตอนบนและเขตภาคกลางตอนล่างไปจากโจทก์ หากจำเลยไม่ยอมรับคืนสินค้าดังกล่าว ให้โจทก์มีอำนาจหาบุคคลภายนอกมาดำเนินการจัดส่งสินค้าให้แก่จำเลย โดยให้จำเลยเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย และให้จำเลยชำระเงินค่าสินค้าพร้อมดอกเบี้ยเป็นเงิน 35,058,808.53 บาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 32,151,922.40 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยชำระค่าเสียหายแก่โจทก์อีกเป็นเงิน 1,192,548.60 บาท และค่าเสียหายอีกต่อไปเดือนละ 82,600 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะมีการขนย้ายสินค้าทั้งหมดออกจากคลังสินค้าทั้งสองแห่งของโจทก์ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่า ก่อนฟ้องคดีนี้ เมื่อวันที่ 2 และ 18 เมษายน 2557 ตามลำดับ โจทก์ได้ฟ้องจำเลยต่อศาลชั้นต้นสองคดีเป็นคดีหมายเลขดำที่ 1298/2557 และหมายเลขดำที่ 1486/2557 ว่า โจทก์เป็นตัวแทนจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้เครื่องหมายการค้า "ฟิลิปส์" (PHILIPS) ของจำเลยในเขตภาคใต้ตอนบน รวม 6 จังหวัด และเขตภาคกลางตอนล่าง รวม 7 จังหวัด ตั้งแต่วันที่ 17 มีนาคม 2551 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2551 เมื่อครบกำหนดจำเลยต่ออายุสัญญาให้โจทก์ทั้งสองเขตคราวละ 1 ปี ต่อเนื่องกันจนถึงปี 2556 ครบกำหนดสัญญาวันที่ 31 ธันวาคม 2556 ต่อมาหลัง

ครบกำหนดอายุสัญญาจำเลยแจ้งจำนวนสินค้าที่โจทก์ต้องจำหน่ายในปี 2557 โจทก์จึงจ้างพนักงานและซื้อรถยนต์บรรทุกสินค้าเพิ่มเพื่อรองรับจำนวนสินค้าที่โจทก์ต้องจำหน่ายเพิ่มขึ้น แต่จำเลยกลับแจ้งโจทก์ว่าไม่ต่ออายุสัญญาโดยไม่มีเหตุสมควรและไม่จำหน่ายสินค้าให้โจทก์ ทำให้โจทก์เสียหายต้องเสียค่าชดเชยให้แก่พนักงานที่ถูกเลิกจ้าง ค่าเสียประโยชน์ทางการค้า ค่าเสียหายจากการสูญเสียมูลค่าการตลาด ค่าเสียชื่อเสียงทางการค้า ค่าเสียหายจากทรัพย์สินซึ่งเป็นต้นทุนในการดำเนินการ ค่าจ้างพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักเพื่อติดตามปัญหาและหนี้สิน ขอให้บังคับจำเลยชำระค่าเสียหาย คดีทั้งสองสำนวนดังกล่าว ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง เป็นคดีหมายเลขแดงที่ 1172 - 1173/2558 โจทก์อุทธรณ์ คดีอยู่ระหว่างการอุทธรณ์ โจทก์ยื่นฟ้องเป็นคดีนี้ (ฟ้องวันที่ 17 กันยายน 2558) ต่อมาศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาคดีทั้งสองสำนวนเป็นคดีหมายเลขแดงที่ 5312 - 5313/2559 ลงวันที่ 28 มีนาคม 2559 โดยพิพากษายืนตามศาลชั้นต้น โจทก์ฎีกา ศาลฎีกามีคำพิพากษาที่ 6153 - 6154/2560 ลงวันที่ 7 กันยายน 2560 โดยวินิจฉัยว่าจำเลยไม่ได้เป็นฝ่ายผิดสัญญาและโจทก์กับจำเลยไม่ได้ตกลงต่อสัญญาการเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้ากันโดยปริยาย พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ประการแรกว่า ฟ้องโจทก์คดีนี้เป็นฟ้องซ้อนกับคดีหมายเลขแดงที่ 1172 - 1173/2558 ของศาลชั้นต้นหรือไม่ ในคดีหมายเลขแดงที่ 1172 - 1173/2558 ของศาลชั้นต้น โจทก์กล่าวอ้างว่า โจทก์จำเลยมีการตกลงต่ออายุสัญญาตัวแทนจำหน่ายตลอดมาโดยปริยายแล้ว ต่อมาในปี 2557 จำเลยผิดข้อตกลงกลับแจ้งโจทก์ว่าไม่ต่ออายุสัญญาแก่โจทก์โดยไม่มีเหตุสมควรและไม่จำหน่ายสินค้าให้โจทก์ ทำให้โจทก์เสียหาย ขอให้บังคับจำเลยชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ ประเด็นแห่งคดีทั้งสองสำนวนดังกล่าวคือ จำเลยมีสิทธิเลิกสัญญาตัวแทนจำหน่ายหรือไม่ และการเลิกสัญญาทำให้โจทก์เสียหายหรือไม่ เพียงใด ส่วนคดีนี้โจทก์กล่าวอ้างว่าการบอกเลิกสัญญาตัวแทนของจำเลยไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่มีเหตุที่จะอ้างตามกฎหมายได้ เมื่อสัญญาตัวแทนจำหน่ายสิ้นสุดลง โจทก์ได้ฟ้องจำเลยกรณีผิดสัญญาและเรียกค่าเสียหายต่อศาลชั้นต้นแล้ว จำเลยมีหน้าที่รับคืนสินค้าผลิตภัณฑ์ฟิลิปส์ในคลังสินค้าของโจทก์ตามข้อตกลงในสัญญาตัวแทนจำหน่าย โจทก์มีหนังสือแจ้งจำเลยรับคืนสินค้าทั้งหมดจากโจทก์แล้ว แต่จำเลยเพิกเฉยทำให้โจทก์เสียหาย ประเด็นแห่งคดีคือหลังเลิกสัญญาตัวแทนจำหน่ายแล้วจำเลยมีหน้าที่ต้องรับคืนสินค้าจากโจทก์หรือไม่ โจทก์เสียหายหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า คดีสองสำนวนดังกล่าวกับคดีนี้เป็นเรื่องฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่จำเลยเลิกสัญญาตัวแทนจำหน่ายฉบับเดียวกันในคราวเดียวกัน จึงมีสภาพแห่งข้อหาและข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาเช่นเดียวกัน แม้คดีนี้จะมีคำขอที่แตกต่างกันไปโดยอ้างข้อตกลงในสัญญาตัวแทนจำหน่ายว่าภายหลังเลิกสัญญากันแล้ว จำเลยมีหน้าที่รับคืนสินค้าแต่จำเลยไม่รับคืน ทำให้โจทก์เสียหาย ก็เป็นคำขอที่สามารถขอได้ในสองคดีก่อนอยู่แล้ว เพราะการเรียกค่าเสียหายเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุที่จำเลยเลิกสัญญาฉบับเดียวกัน นอกจากนี้ปรากฏข้อเท็จจริงตามคำให้การและทางนำสืบของจำเลยด้วยว่า ในช่วงเดือนมกราคม 2557 จำเลยมีหนังสือแจ้งการไม่ต่อสัญญาตัวแทนจำหน่ายไปยังโจทก์ พร้อมกับแจ้งสิทธิหน้าที่ตามสัญญาตัวแทนจำหน่ายให้โจทก์ส่งมอบสินค้าในคลังสินค้าคืนแก่จำเลยตามราคาที่สั่งซื้อไป แต่โจทก์เพิกเฉย วันที่ 27 มีนาคม 2557 จำเลยมีหนังสือแจ้งโจทก์อีกครั้ง โดยกำหนดเวลาให้โจทก์แจ้งความประสงค์คืนสินค้าเป็นลายลักษณ์อักษรภายในวันที่ 11 เมษายน 2557 โจทก์ยังคงเพิกเฉย แต่กลับไปฟ้องจำเลยต่อศาลชั้นต้นเป็นสองคดีก่อน แสดงได้ชัดเจนว่ามีข้อโต้แย้งเรื่องคืนสินค้ากันก่อนฟ้องสองคดีก่อน และค่าเสียหายที่โจทก์ฟ้องเรียกในคดีนี้สามารถเรียกได้ในสองคดี

ก่อนอยู่แล้ว หรือหากมีความเสียหายเพียงปรากฏภายหลังฟ้องสองคดีก่อน โจทก์ก็สามารถขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องเรียกค่าเสียหายในสองคดีก่อนได้ การที่โจทก์มาฟ้องจำเลยในเรื่องเดียวกันใหม่เป็นคดีนี้ ขณะที่คดีดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์จึงเป็นฟ้องซ้อน ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 173 วรรคสอง (1) ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ฟ้องโจทก์คดีนี้เป็นฟ้องซ้อนกับคดีหมายเลขแดงที่ 1172 - 1173/2558 ของศาลชั้นต้น และพิพากษายืนตามผลคดีของศาลชั้นต้นให้ยกฟ้องโจทก์เสียสิ้น ชอบแล้ว กรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยฎีกาข้ออื่นของโจทก์ต่อไป เพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

วาสนา หงส์เจริญ · วัชรินทร์ สุขเกื้อ · น้ำเพชร ปานะถึก

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2222/2562>